

NOVÝ LÍSKOVEC DNES A ZÍTRA

ROZHOVOR SE STAROSTKOU BRNĚNSKÉ MĚSTSKÉ ČÁSTI ING. JANOU DRÁPALOVOU

Starostka Nového Lískovce je známou ekologickou aktivistkou a nyní i členkou Strany zelených. „Její“ městská část, kterou tvoří převážně panelová sídliště Nový Lískovec a Kamenný vrch z konce minulého století, byla úspěšně zařazena do celostátního Programu regenerace panelových sídlišť. V rozhovoru jsme se mimo jiné pokusili zjistit, jak se ekologické vzdělání a přesvědčení daří uplatňovat v nelehké funkci starostky.

S jakým programem jste kandidovala na post starostky?

Starostkou jsem nyní ve svém prvním funkčním období, přičemž v tom předchozím jsem byla členkou Rady městské části. Do zastupitelstva městské části Brno-Nový Lískovec jsem kandidovala již podruhé, tentokrát v rámci sdružení nezávislých kandidátů s názvem Tři oříšky pro Lískovec. Ten název souvisí s názvem městské části, ale také s jejím znakem. Mimoto tradičně kandiduji do zastupitelstva města Brna za Stranu zelených, což odpovídá také mé profesní základně. Vystudovala jsem Vysokou školu zemědělskou a dvanáct let jsem pracovala v regionální kanceláři Českého svazu ochránců přírody jako koordinátor projektů. Součástí svazu je i organizace Veronica, která vydává veřejnosti dobře známý časopis stejného jména. Právě moje zkušenosti z práce v nevládních organizacích, zejména metody práce s veřejností, se mi v mé současné funkci velmi hodí.

Městská část Nový Lískovec je typickým brněnským předměstím, sestávajícím ze dvou očividně nesourodých celků – původní vesnice a na ni navazujících rodinných domů na jedné straně a panelových sídlišť z osmdesátých a devadesátých let minulého století na straně druhé. Zástavba je ze severu a západu obklopena lesnatým kopcovitým terénem s vysokou krajinnou hodnotou. Jak se tyto zdánlivě nesourodé celky navzájem doplňují?

Stará zástavba má dnes zhruba deset procent obyvatel, převažující zbytek žije na sídlištích. Ta jsou poměrně nová a počet jejich obyvatel tedy neklesá. Charakteristickým jevem je velké množství přechod-

ně bydlicích obyvatel a poměrně mnoho směn bytů. To představuje výrazný rozdíl oproti původní vesnici, která má stabilní osídlení a zachovává místní tradice. Výsledný rozdíl je patrný i v přístupu obyvatel co do lokálního patriotismu a ochoty věnovat se věcem veřejným. Jako příklad lze uvést tradiční Mladé hody. S průvodem jsme navštívili také sídliště, ale nesetkali jsme se s výraznějším zájmem ze strany jejich obyvatel.

Snažíme se obyvatele nových sídlišť zapojit alespoň do procesu zlepšování vnějšího prostředí panelových domů, což se nám dle mého názoru daří. Dokladem je projekt regenerace sídliště v souladu s programem Ministerstva pro místní rozvoj. Projekt jsme začali připravovat v roce 2000. Hlavním důvodem, proč jsme se k programu připojili, byla možnost koncepční koordinace do té doby roztržitých aktivit. Proběhlo tehdy mnoho izolovaných akcí, ale chyběl jednotný názor na regeneraci sídlišť.

S jakými problémy se tedy nejvíce potýkáte?

Pokud jde o veřejnou dopravu, napojení na rychlostní komunikace a dálnici, je na tom naše městská část poměrně dobře. Jedním z největších problémů je ale doprava v klidu, tedy parkování osobních automobilů. Původní projekt totiž tak jako na mnoha jiných místech nepočítal s prudkým nárůstem automobilizace, která nás v posledních letech postihla. Naše sídliště je na poměrně prudkých svazích a velmi těžko se hledají plochy pro dodatečná parkoviště na volných plochách. Parkoviště pod terénem by samozřejmě byla několikanásobně dražší.

Situování na svazích přináší také nemalé problémy s odvodem dešťových vod. Při-

pravuje se sice stavba nového kanalizačního sběrače, ale s její realizací jsou spojeny nemalé problémy, ať už jde o územně plánovací přípravu, výkup pozemků a podobně. Jedním z důvodů našeho zapojení do Programu regenerace sídlišť bylo také řešení problematiky retence a odvodu dešťových vod ještě před vybudováním sběrače. Projekt se dokonce zabývá i takovými „detaily“, jakými jsou ozelenění střech a jiná opatření omezující odtok dešťových vod.

Jak jste do programu zapojili obyvatelstvo?

Do všech domácností byly rozeslány anketní lístky s dotazy, týkajícími se všech aspektů regenerace. Odpovědělo zhruba 24 % respondentů, což podle naší zkušenosti není tak špatným ukazatelem. Anketě předcházely dvoudenní plánovací workshop, který jsme pořádali spolu s nadací Partnerství. Workshop byl velice cenný, neboť byl veden zkušenými odborníky – facilitátory, kteří ovládají metody na vyhodnocování názorů. Vyšlo z něj několik zajímavých podnětů, které se promítly do finálního zadání projektu regenerace.

Anketa ale podle mého názoru není nejvhodnější formou podněcení aktivity obyvatel – chybí zde dostatek sugestyvity a inspirace. Za mnohem užitečnější považujeme právě formu workshopu – lidé si bezprostředně vyměňují zkušenosti a něco smysluplného tvoří. Jedním z výsledků workshopu bylo odmítnutí další panelové výstavby a využití takto vzniklých územních rezerv pro sportovně rekreační areál. V této souvislosti jsme již požádali vedení města Brna o změnu územního plánu. K takovým „velkým“

NOVÝ LÍSKOVEC.

Foto © MěÚ Nový Lískovec

Historická fotografie z roku 1930.

námětům se připojila také řada námětů menších, z nichž některé byly realizovány, například vybavení pobočky Mahenovy knihovny internetem s několikaletým předstihem.

Dalším námětem, který je postupně realizován, je zpřístupnění prostor v základní škole ve Svážné ulici pro sportovní a kulturní aktivity veřejnosti. Předpokládáme rozšíření tohoto trendu i na další školní objekty. U mateřských škol preferují obyvatelé tradiční objekty s velkými pozemky. Proto jsou stísněné prostory školek ve vnitroblocích postupně proměňovány na centra volného času. Jak anketa, tak workshop totiž ukázaly, že sídliště se za patnáct let své existence demograficky výrazně změnilo – nepřevažují již malé děti, ale spíše dospívající mládež. Právě nedostatek vyžití této věkové kategorie způsobuje výrazné společenské problémy. Narážíme ale, jako je tomu u nás ostatně všude, na nedostatek finančních prostředků.

Jsou ve vaší městské části nějaké pracovní příležitosti?

Jako účastníci projektu Eurocities, zvaného INTERACT a společného projektu s vídeňskou městskou částí Mariahilfe s názvem OPENING jsme prováděli analýzu rozvojových možností co do pracovních míst. Největším zaměstnavatelem je veřejný sektor, zejména školy, školky, úřady a podobně. Další, i když ne tak výraznou, nabídku, poskytuje soukromý sektor v obchodech a živnostenských provozovnách. Jako městská část ale nemáme přesnou evidenci o pracovních příležitostech v soukromém sektoru.

Uvažujete o územní nabídce pro rozvoj pracovních příležitostí?

Náš správní obvod má prakticky vyčerpáno veškeré vhodné území pro výstavbu. Z jihu a východu jsme obklopeni komunikacemi, ze severu a západu přírodní rezervací. Jedinou vhodnou plochou je staveniště garáží při Jihlavské ulici, které je blokováno vydaným stavebním povolením, a to přesto, že investor vykazuje nečinnost. Musíme proto spolupracovat se sousedícími městskými částmi, zejména s Bosonohami a Starým Lískovcem. Určitou perspektivou je v tomto směru pro nás staveniště univerzitního města (tzv. Kampusu) navazujícího na bohunickou nemocnici.

Naší největší prioritou je ale výstavba sportovních a rekreačních zařízení na plochách původně určených pro panelovou výstavbu.

Jaké jsou další záměry vaší městské části?

Velký rozvojový projekt představuje lokalita nad ulicí Petra Křivky. Ta je územním plánem navržena pro bytovou výstavbu, ale má již zmíněné problémy s odtokem dešťových vod. Proto jsme zadali projekt na vyřešení retence dešťových vod a ekologický způsob výstavby. Chtěli bychom

v těchto místech postavit ještě dva nájemní bytové domy a začlenit je do struktury rodinných domů. Vycházíme totiž z toho, že významná část mladých manželství na vlastnické bydlení finančně nedosáhne.

Můžete popsat strukturu bytů v sídlištích z hlediska vlastnictví?

Je tu 3496 bytů, z toho asi 1100 obecních a zbytek částečně družstevních, částečně v osobním vlastnictví těch, kteří je od družstev odkoupili.

Program regenerace má dva aspekty. Jednak jde o vlastní regeneraci bytů a domů, zejména o doplnění tepelných izolací, jednak o regeneraci vnější, tedy celého prostředí. Daří se vám oba tyto aspekty vzájemně provázat? Nemůže například dojít k tomu, že zregenerované vnější prostory budou následně zdevastovány při stavebních pracích na opravě domů?

Náš koncepční projekt prostor celého sídliště předcházela projektu regenerace. Plochy máme rozděleny na dva typy – jeden je plánován pro zásadní přestavbu, druhý vyžaduje v podstatě toliko údržbu. Projekt obnovy ploch sice časově navazuje na projekt obnovy domů, můžeme ale stěžejně ovlivnit průběh prací na domech v soukromém a družstevním vlastnictví.

Dům Kamínky 6 – čestné uznání v soutěži Bydlení 2004.

Foto © MěÚ Nový Lískovec

Kdy jste podávali žádost o zařazení do státní podpory v rámci Programu regenerace obnovy sídlišť?

Projekt k programu byl schválen zastupitelstvem městské části v roce 2002. Přihlášku jsme podali na rok 2003, ale povodně nám, jak jistě víte, neumožnily čerpání. Na letošní rok jsme zařazeni byli, nicméně musíme provést určité škrtky v našem původně ambicióznějším projektu. Některé věci – například bezbariérové trasy sídlišť – považujeme za tak důležité, že na ně budeme hledat financování i jinde.

Smysl programu regenerace nevidím pouze v přiznání státního příspěvku, ale především v jeho koordinační funkci. Nutí nás přemýšlet v souvislostech prostorových i časových; to vše je nutno uvést do souladu s potenciálními finančními zdroji.

Jak občané přijímají projekt regenerace a jeho postupnou realizaci? Vyskytují se některé negativní jevy, například vandalismus?

To je na sídlišti velký problém. Co není přibetonováno, to pretenduje na zničení či krádež. Lavičky, odpadkové koše a další městský mobiliář jsou neustále poškozovány. Nově vybudované věci ale tak moc ohroženy nejsou. Vybudovali jsme například v první etapě tak zvanou „Kamennou promenádu“, pro jejíž přípravu jsme mimo jiné uspořádali plánovací sobotu, kdy do záměrů mohli občané promítnout i své představy. Úspěšná byla také výsadba vzrostlých stromů v budoucím parku. Díky sponzorům jsme jich získali sedmdesát šest a jednu loňskou říjnovou sobotu jsme je společně s občany vysadili. Sešlo se kolem stopadesáti lidí, kteří vykopali příslušné jámy a asistovali při vysazení stromů. Dodnes považují stromy za své, mají na nich své cedulky, zalévají je a hlídají před vandaly. Stromy jsou krásně zelené a dělají nám velkou radost.

Ještě k vandalismu. Jaká proti němu iniciujete opatření?

Žádali jsme prostřednictvím Rady města Brna o dotaci Ministerstva vnitra na umístění kamerového systému v neohroženějších částech sídliště. Městské části bohužel nemají prevenci kriminality ve svých kompetencích a priority města jsou jiné, přesto se nám nakonec přes určité průtahy podařilo dotaci získat. Tento způsob prevence však nepovažujeme za samospasitelný a pokud nedokážeme mladým lidem nabídnout smysluplné využití volného času, nebude asi také příliš účinný. Všechny prostory sídliště totiž nikdy kamerou neohlídáme.

Závěrem jedna otázka, položená z pozice Ústavu územního rozvoje jako posuzovatele projektů pro Program regenerace panelových sídlišť. Jaké zkušenosti máte s uplatňováním programu a jaké náměty byste měla pro jeho větší účinnost?

Řeknu otevřeně, že je velký rozdíl mezi záměry obsaženými i ve velmi kvalitně zpracovaném projektu a konkrétní realizací. Naše zkušenost je taková, že při realizaci záleží nejen na prostředcích, ale i na detailech a způsobu provádění. Zejména je ale důležitá dobrá komunikace s projektantem, který musí pozorně naslouchat názorům obyvatel a někdy slevit ze svých příliš ambiciózních, chce se říct „umělec-

kých“ záměrů, mnohdy výrazně odlišných od reálných potřeb místních obyvatel. Projektanti prostě preferují „krásná“, komplexní a relativně drahá řešení, zatímco občanům by stačilo ke spokojenosti odstranit nejzávažnější nedostatky – nepotřebují tedy ulici kompletně přestavět, spíše vnímají kritické body, které je trápí. Radnice většinou na taková drahá řešení nemá a považuje v souladu s názory občanů za aktuální odstranit do očí bijící nedostatky. Uspořádali jsme společné setkání naší Komise životního prostředí, Komise dopravy a občanů a byli jsme překvapeni, jak se názory a požadavky vzájemně liší. Naším současným problémem je vyřešení dilematu, jak dále postupovat na programu regenerace. Zdali pokračovat v komplexním řešení i za cenu vyšších nákladů, anebo se věnovat nejnaléhavějším problémům podle požadavků občanů. V současnosti proto zpracováváme koncepcie jednotlivých složek vnějšího prostředí, například koncepci zeleně, koncepci dětských hřišť, směrniců a podobně. Budeme hledat finančně dostupná a přitom účinná řešení.

Paní starostko, děkujeme Vám za rozhovor.

*Připravili: Marie Tomášková
Lubor Fridrich
Josef Markvart*

Modernizované objekty v sídlišti Nový Lískovec.

Foto © MZÚ Nový Lískovec